Kelmtejn Mill-Caritas Malta Epilepsy Association.

Jannar 2003. Nru. 6.

Laqghat li jmiss:
Nixtiequ nfakkru li l-laqghat issa qed isiru kull tieni nhar t-erba tax-xaghar. Ghalhekk l-ewwel laqgha li jmiss hija l-Gherba 8 ta' Jannar.

Laqghat fil-Parrocci
Minn Jannar ser jibdew il-laqghat fil-Parrocci bhala parti mill-programm Djakonija tal-Caritas. Fihom jintwera video jew nitkellmu fuq l-epilessija u l-problemi li niltaqghu maghhom. Dawn il-laqghat huma ghall kulhadd, partikolarment ghall-ghalliema, superjuri tal-muzew u ghaqdiet ohra, youth clubs, Kunsilliera ecc. Ghas-sena 2003 ser ikunu hekk:

M'Skala 10 ta' Jannar 6 pm.

M'Xlokk 24 ta' Jannar 6 pm

Hamrun 28 ta' Frar 6 pm

Msida 21 ta' Marzu 6 pm.

Attard 4 ta' April 6 pm

L-epilessija. Tkompli minn-numru 5.

Il-Fotosensitivita:

Hafna nies jinkwitaw li dawl iteptep, loghob tal-Kompjuter etc jista jikkaguna accessjoni. Fil-verita, x'inhuma r-riskji ? Il-fatti juru li bejn 3 u 5 fil-mija biss ta' dawk li ghandhom l-epilessija huma effettwati (BEA N.L. Dec.2000). Hawn Malta nahsbu li hawn madwar 3000 ruh li ghandhom l-epilessija u allura bejn wiehed u iehor suppost li hawn madwar 120 ruh biss effettwati mill-loghob tal-kompjuters jew dwal iteptpu. Dawn in-nies nghidu li huma 'fotosensittivi' u l-hajja taghhom tista tkun xi ftit jew wisq restritta. Television, kompjuter, discoes u sahansitra anke raggi tax-xemx minn go s-sigar waqt li miexi f'xi karozza jistghu jeffettwhom. Uhud huma iktar sensittivi u jistghu jkollhom accessjoni anke b'dawl minn gol-'venitian blinds', riflessjoni tax-xemx fil-bahar jew hgieg kif ukoll linji rqaq fuq xi drapp jew ktieb. L-ikbar problema hija t-telelvision pero, u l-ahjar hu li toqghod il-boghod kemm jista jkun ghax fil-vicin ir-retina ta' l-ghajn iktar tinfetah u iktar hemm cans ta' accessjoni. Il-lum jezistu televisions (iktar fini) li ghandhom il-freqwenza ta' numru ta'stampi fi-sekonda hija mijja (100Hz) mhux hamsin (50Hz) bhal televisions normali. Dawn huma ahjar ghal min ghandu din it-tip ta' epilessija. Trikk iehor huwa li jkollok l-iskrijn zghir. Il-freqwenza tal-monitor tal-kompjuter hija iktar gholja minn tat-television u l-problemi huma rari hlief ghal meta dan jigi wzat ghall-loghob. Dawl fil-kamra jghin u waqt li tibdel ic-channels, ghatti ghajn wahda. Din is-sistema li tghatti ghajn wahda hija tajba hafna anke f'sitwazzjonijiet ohra msemmija fuq. Nuccali ta-xemx polarizzat ukoll jghin.

Il-fotosensitivita, l-iktar li tolqot huma z-zghazagh taht l-20 sena, partikolarment bejn id-9 u l-15 il-sena. Ghal xi raguni, l-bniet huma iktar effettwati mis-subien u hemm evidenza li l-genes jilghabu parti f'din it-tip ta' epilessija. It-tip ta' accessjoni k-kagunata mill-fotosensittivita hija ta' 'tonic clonic'. (BEA. NL Jun.98).

Fil-waqt li l-maggoranza kbira ma' ghandhomx dawn il-problemi, dawk il-ftit fotosensittivi, ikollhom bzonn jitghallmu x'jeffettwhom u kif l-ahjar inaqqsu l-problema – fejn ikun hemm bzonn anke jghamlu lment ma' l-awtoritajiet koncernati….u maghna. Ezempju ta' dan hu li ftit zmien ilu, tifel fl-iskola kien jigi effettwat mit-tubi tan-neon fil-klassi. It-tubi kellhom jigu mibdula u flokhom jitwahhlu bozoz normali.

Bi pjacir nergghu inhabbru li s-Sibt 22 ta' Frar ser nerghu naghmlu Seminar iehor "***Malta, l-Epilessija u t-Tfal – Flimkien Naslu***" fil-lukanda "The New Dolmen" Bugibba. Din id-darba it-tema ser tkun fuq it-tfal u l-edukazzjoni. Dan is-seminar se jkun il-kontribuzzjoni taghna ghall-attivitajiet organizzati mill-Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Dizabilita ghas-**Sena Ewropeja 2003 Ghall-Persuni b'Dizabilita.** Nisperaw li jkun success kbir bhal ma' kien dak li ghamilna is-sena l-ohra fejn kellna l-fuq minn 250 persuna li attendew. Nies bhal tobba, ghalliema, nurses u nies ohra kolla sabuh ta' nteress kbir.

Ghal din id-darba ghandna kelliema mistiedna minn barra lill:

Mr. John Bowis, ex Membru Parlamentari Konservattiv Inglis u membru tal-Parlament Ewropew li hadem hafna fil-qasam ta' l-epilessija u kien fil-Kumitat li p-prezenta l-European White Paper on Epilepsy.

Dr. John Chaplin Ph.D. mill-University Hospital ta' Lund fl-Izvezja. Dr. Chaplin huwa 'Chartered Occupational Psychologist' fir-Renju Unit u fl-Izvezja, ghandu ricerka vasta fill-qasam ta' titjib fil-kwalita tal-hajja partikolarment ta' dawk li ghandhom l-epilessija. Kiteb hafna kotba fuq dan is-suggett.

l-Onor. Dr. Louis Galea M.P. u l-Onor Evariat Bartolo jitkellmu fuq l-edukazzjoni relatata ma' l-epilessija, waqt li Dr. Doriette Soler Paediatrician, titkellem fuq il-hiliet tat-tfal bl-epilessija biex jitghallmu. Dr. Paul Bartolo, *Psikololgu* fil-qasam ta' l-edukazzjoni jitkellem fuq kif ghandha tigi accertata l-edukazzjoni regolari ghat-tfal u zghazagh bl-epilessija. Il-President ta' l-Ghaqda s-Sur Mario Dimech jghatina l-esperjenzi tieghu.

Wara l-ikel ikun iddedikat ghal *Workshops*, fejn ninqasmu fi gruppi biex niddiskutu mal-kelliema xi topics li jinteressawna dwar l-epilessija. Is-Sur Freddie Bezzina Ass. Direttur KNPD jaghlaq is-Seminar.

Il-prezz ghal dan kollu, inklus l-ikla ta' nofs in-nhar huwa ta' Lm 6.00. Jinkludi wkoll trasport minn St. James Ditch Floriana hdejn il-buses ta' tas-Sliema. Il-Formoli ghar-registrazzjoni tistghu tiksbuhom billi c-cemplu li wiehed mill-membri tal-kumitat ghawn taht imsemmija.

Dr. Janet Mifsud 23402845.
Mrs. Connie Baker Qormi 21449139.
Mr. Frank Portelli B'kara. 21446691.
Mr. Mario Dimech. Attard. 21436442.
Mr. Louis Vella B'kara 21442242.
Mr. Godwin Cachia Swieqi 21370381.

Il-kumitat jibghat l-isbah xewqat lill- membri kolla u lill familji taghhom ghal-Milied hieni u sena 2003 mimlija risq u hena.

G. Cachia. *Seg Onor.*
Gostna 51, Triq il-Hemel Swieqi Stj 04.